

Зәһрә АЛТЫНБАЕВА

КҮЗ КАРАҢЫЛАЙ ҒАКЛАЙЫК

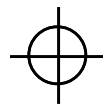
Кеше барса нәмәгә гәзиз күззәре менән баға. Шуға ла иң кәзерле нимәне «Күз караһылай һакла», тизәр.

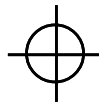
Өммә без теләгәнсә генә тәгәрәмәй донъя тәгәрмәсе. Кисә генә бөтә гүзәллеккә кыуанып йәшәгән кеше капыл күреү һәләтен юғалта йәки насар күрә башлай. Шул вақытта мөгжизәләр эшләй алған күз табиптарына мөрәжәғәт итә ул. Марат Талғат улы Азнабаев тап ошондай тылсым эйәһе, табип, офтальмолог. Башкортостан Республикаһының Фәндәр академияһы академигы, медицина фәндәре докторы, профессор.

Медицина институтын тамамлағас (1962), Башкорт дәүләт медицина институтының күз ауырыуҙары кафедрһында ассистент була. 1971 йылда ошо кафедраһа балалар офтальмологияһы курсың етәкләй, доцент вазифаһын үтәй. 1980 йылда Марат Талғат улы Азнабаевты Өфө күз ауырыуҙары ғилми-тикшеренеү институтының директоры итеп тәғәйенләйзәр. Бер үк вақытта, 1987 йылдан бирле, Башкорт дәүләт медицина университетының күз ауырыуҙары кафедрһы мөдире лә.

1969 йылда М.Т.Азнабаев «Блефароптоз клиникаһы һәм хирургияһына материалдар» тигән темаға кандидатлык, 1987 йылда С.Федоров етәкләгән Күз институтында беренсе булып «Балаларҙа кылауға (катаракта) операция яһауҙың яңы ысулдары һәм уның эффектлылығы» тигән темаға докторлык диссертацияһы яклай.

1981 йылда Марат Талғат улының инициативаһы менән Өфөлә Күз микрохирургияһының өлкә-ара үзәге ойшторола һәм Урал һәм Көнбайыш Себер төбәктәрен хезмәтләндәрә башлай.

АЗНАБАЕВ — ЕТӨКСЕ

Марат Талғат улы Азнабаев офтальмология өлкәһендәге һәр яңылыҡты күтәрәп ала. Ул директор булған осорҙа Өфө күз ауырыуҙары ғилми-тикшеренеу институты заманса лазер, ультрауышлы аппаратура һәм башка корамалдар менән йыһазландырылды. Был иһә юғары кимәлдә тикшеренеу алып барырға һәм дауаларға мөмкинлек бирә. 1986 йылда М.Т.Азнабаевтың инициативаһы менән заманса 3 бина төҙөлә. Уларҙың сафка инеүе Башкортостан һәм күрше төбәктәрҙән халкына офтальмологик ярҙам күрһәтеүҙең сифатын байтаҡка яҡшыртты, медицина хезмәткәрсәре өсөн уңайлы эш шарттары булдырҙы.

Һуңғы ике йыл эсендә генә М.Т.Азнабаевтың тырышлығы һәм туранан-тура катнашлығында Яңауылда, Сибайҙа, Учалыла, Малаязға микрохирургик офтальмология үзәктәре асылды. Был иһә ауыл ерҙәрендә үзәктәге клиникалар кимәлендә юғары квалификациялы офтальмохирургик ярҙам күрһәтеү мөмкинлеген асты. Марат Талғат улының ныкышмалылығы һөҙөмтәһендә үзәктәр Япониянан, Германиянан кайтарылған заманса королмалар, аппаратура һәм микрохирургик инструменттар менән йыһазландырылған. Унда эшләгән табиҡтар Өфө күз ауырыуҙары ғилми-тикшеренеу институты базаһында етди әҙерлек үтте. Бынан тыш улар даими рәүештә институтта методик һәм ғәмәли ярҙам алып торалар.

АЗНАБАЕВ — ҒАЛИМ ҺӘМ ТАБИП

Оҫта офтальмохирург буларак, ул меңләгән ауырыуҙарға күреү һәләтен кире кайтарҙы. М.Т.Азнабаевтың исеме Рәсәйҙәге, яҡын һәм алыс сит илдәргә ғилми даирәләргә киң билдәле. Ул күп тапкырҙар бөтә донъя һәм халыҡ-ара конгрестарҙа докладтар менән сығыш яһаны.

Профессор М.Т.Азнабаевтың ғилми эшмәкәрлегенең төп йүнәлеше — балаларҙа тыумыштан булған күз ауырыуҙарын комплекслы дауалау системаһын булдырыу.

Ул илебезҙә беренсе булып яңы тыуған балаларҙың күзҙәрендәге кылауға-катарактаға операция яһау ысыулын

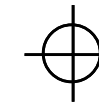
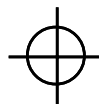
уйлап тапты һәм уның һөҙөмтәләрен өйрәндә, ошондай микрохирургик операцияларҙың хәүефһеҙ һәм уңышлы булыуын, үз ваҡытында йомшак контакт линзалар менән оптик коррекция эшләгән осраҡта баланың кәзимге психофизик үсешенә ыңғай тәьсир итеүен исбатланы.

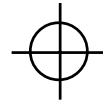
Артабан М.Т.Азнабаев балаларҙың күзҙәрен тыумыштан кылау каплаған осраҡта ике күзгә бер юлы микрохирургик операция яһау мөмкинлеген тормошҡа ашырҙы. Был иһә клиник йәһәттән генә түгел (наркоз бер тапкыр ғына була), психологик һәм эмоциональ (бер операция), шулай ук матди яктан да (ауырыу ике тапкыр операция кисереу урынына бер генә тапкыр дауалана) байтаҡка отошло.

Марат Талғат улы тарафынан балаларҙың күзәндә кылауға һәм блефароптозға микрохирургик операция яһау өсөн микроинструменттар, приборҙар уйлап табып, кулланыуға тәкдим ителде һәм хәҙер улар сериялап етештерелә. Артабан ул күзгәге яраларҙы бөтәштерәү, уларҙың тиз уңалыуы өсөн байтаҡ препараттар тәкдим итте.

М.Т.Азнабаев медицина һәм фән өлкәһендәге һәр яңы нәмәне практикала кулланыуға өлгәшәргә ынтыла. Мәсәлән, 90-сы йылдарҙа институт базаһында контактлы линзалар һәм 1998 йылда яһалма күз ясмалары етештерәү буйынса «Кобурн оптикал Интернейшнл» (АКШ) һәм «ЙОЛ Интернейшнл» (АКШ) технологик линиялары асылды.

Марат Талғат улы 270-гән ашыу ғилми хезмәт, 6 монография авторы, 47 авторлыҡ танытмаһына эйә, 10 ғилми

хезмәттәр йыйынтыгының яуаплы мөхәррире.

М.Т.Азнабаев ғилми, педагогик һәм дауалау эшен ижтимағы эшмәкәрлек менән тыгыз бәйләнештә аткара: ул Башкортостан Республикаһының XII сақырылыш Юғары Советы депутаты булды; офтальмологтардың Бөтә Рәсәй йәмғиәте идараһы ағзаһы; Башкортостан Республикаһы офтальмологтары ассоциацияһы рәйесе, кылау хирургияһы һәм рефракцион хирургия буйынса халықара совет ағзаһы.

Профессор Марат Талғат улы Азнабаев квалификациялы йәш кадрҙар — офтальмологтар үстөрөгә зур әһәмиәт бирә. Уның етәкселегендә 5 докторлық һәм 18 кандидатлык диссертацияһы якланған, тағы 3 докторлық һәм 7 кандидатлык диссертацияһы әзер.

Ул балалар офтальмологтарының фәнни мәктәбен булдырҙы. Профессор М.Т.Азнабаевтың укыусылары, балалар офтальмологияһы өлкәһендә үз йүнәлештәрән табып, яңы асыштар яһай. Медицина фәндәре докторы М.М.Бикбов — рефракцион хирургия, медицина фәндәре кандидаттары Р.А.Азнабаев — кератопластика һәм реконструктив хирургия; И.С.Зәйзуллин — тыумыштан булған һәм азак барлыкка килгән миопия, Р.Х.Искәндәров — күз төбө патологияһы; А.Г.Казакбаев — витреаль хирургия өлкәһендә байтак уныштар яуланы.

Профессор М.Т.Азнабаев етәкселек иткән фәнни хезмәткәрҙәр коллективы «Күз ясмағының тыумыштан булған ауырыуҙарын хирургик ысул менән дауалау» тигән хезмәттәре өсөн Ижади

йәштәрҙең республика премияһына лайыҡ, уның ғилми хезмәттәре Рәсәйҙә генә түгел, Германия, Канада, АКШ, Көнъяк Корея һәм башка илдәргә лә донья күрҙе.

Зур ғилми-практик эшмәкәрлеге өсөн уға «Башкортостан Республикаһының атказанған фән эшмәкәре», РСФСР-дың һәм БАССР-дың атказанған врачы» тигән почетлы исемдәр бирелде.

АЗНАБАЕВ — ШӨХЕС

Марат Талғат улы Азнабаев — күрәһекле ғалим, табиб, етәксе генә түгел, әүҙем сәйәсмән, үз республикаһы, халқы өсөн күп тырышлыҡ һалыусы арҙаҡлы шәхестәребезҙең береһе.

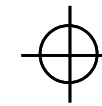
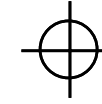
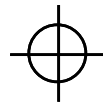
Шуга күрә уның заманыбыз, милләтебез, халқыбыздың киләсәге хақында уйҙарын, фекерҙәрен дә белгебез килде.

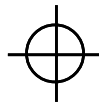
— Безҙең институт, — тип башланһы һүҙен Марат Талғат улы безҙең менән орашканда, — Башкортостандан ситтәге милләттәштәребезгә кулынан килгәнсе ярҙам итергә тырыша. Институт табибтарынан торған бригадалар Силәбе, Пермь, Курган өлкәләренә даими барып, уларҙы дауалауға ярҙам күрһәттә. Безҙең якташтар Сургут, Нижневартовск, Когалым төбәктәрендә лә байтаҡ. Уларҙы ла онотмайбыз. Диагностика үткәргәндән һуң күптәре безҙең институтка килеп дауалана.

Киләһәк бөгөн башланғанын да иҫтән сығармайбыз. Башкорт дәүләт медицина университетына башка өлкәләргән килеп укырга теләүселәр бик күп. Әммә абитуриентардың байтағы талип булып китә алмай. Бында төрлө факторҙар йогонто яһауы мөмкин. Шулай за без Курган, Силәбе өлкәләренән килгән йәштәргә ярҙам кулы һузырға тейеш. Сөнки улар киләһәктә үз төбәктәренә табиб булып кайтасак, шул район кешеләренең һаулығы өсөн көрәшәһәк. Шуны иҫтә тотоп, без Курган өлкәһенән бер егетте түләүле бүлеккә укырга индерҙек. Институт уның өсөн йыл һайын 11 мең һум акса түләй. Шулар өлкәнән бер кыҙҙы институтка эшкә алдык, ул ныкһап өйрәнер, киләһәктә белемен камиллаштырыу өсөн тырышыр, тип өмөтләнәһәк.

М.Т.Азнабаев йәш ғалимәләргә котлай

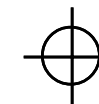

Нисек кенә айтһәң дә, ауыл балаһына хәзер институтка укырға инеүе ауыр. Әлбиттә, белем кимәле лә кала мәктәбен тамамлаусыларҙы менән бер тиң түгел. Түләп укырға аксаһы ла юк. Әле медицина университетында күберәк кала балалары белем ала. Дөрөс, кала ла белемле, йәш табибтар кәрәк. Шулай за айырым төбәктәрҙә медицина кадрҙары юклығын һәр сак күз уңында тоторға тейешбез.

Бында тағы бер нәмәне хәтерҙә тоторға кәрәк. Медицина университетын тамамлаған һәр кеше лә якшы табиб булып китә алмай. Бының өсөн күңел байлығы, үз һөнәрендә ихлас яратыу мөһим. Айырыуса әлеге катмарлы заманда. Сөнки йәмғиәт үзе төрлө катламдарға бүленә. Шуға күрә киләсәктә аксаһы, мөмкинселеге булмаған кешегә белем алыуы тағы ла кыйынлашасак. Укыған өсөн түләү зә бөтмәйсәк. Был йәһәттән безҙең халыкка төрлө мөмкинлектәрҙә эзләргә, табырға кәрәк. Хәзер кемдәндер көтөп ятыу заманы үттә. Форсатын табып, булғандан файҙалана белеү дәүере килде. Безгә тап ошо нәмә етешмәй. Безҙең менталитет үзгәрергә тейеш.

Узған йыл без, күз ауырыуҙары институтынан 3 төркөм табиб менән, Курган өлкәһенең Сафакул һәм Әлмән райондарында булдык. Унда барырға безгә бер кем дә бойорманы. Язмыш елдәре аркаһында теге йәки был төбәктә бүленеп калған милләттәштәребезгә ярзам итеү теләге юлға сакырҙы безҙе.

Унда табибтар 1260 кешенең күзен тикшереп, тейешле диагноз куйҙы, төрлө дауалау ярҙамы күрһәттә, 70-тән ашыу кешене Өфөгә килеп дауаланырға сакырҙык. Бындай бәйләнештәрҙә бар өлкәлә лә нығытырға кәрәк. Мәсәлән, Әлмән районында мин мәзәниәт, мәғариф мәсьәләләре менән кызыкһындым: туған телдә укытыу мөмкинлеге юк. Меңгә якын халык йәшәгән Тәңрекүл ауылында дауахана ябылырға тора. Элек ул зур дауахана булған. Дауахана, мәктәп ябылһа, ауыл да бөтә, тигән һүз. Безҙең Башкортостандан патриот егеттәр һәм кыздар шул төбәктәргә барып эшләһә, халыкка ярҙам күрһәтһә ине. Без иһә, үз сиратында, уларға булышырға әзер. Бына ошо хәлдәр һақында мин һаулык һаҡлау министры Сания Шәһәроваға һөйләнем. Ул шунда ук саралар күреүгә тотондо: әле Өфө калаһының 3-сө кли-

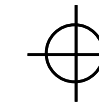
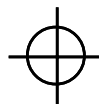
ник дауаханаһы Әлмән дауаханаһына шефлык итә. Октябрь айында Әлмән районына барып, тағы 26 кешенең күзенә операция яһанык.

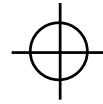
— Башкорт зыялылары һақында фекерегез...

— Үзен-үзе ихтирам иткән һәр халықтың зыялылары булған һәм бар. Әммә ул халықтың иң фәкир катламы һанала. Күпселеге руһи төшөнкөлөк кисерә. Әлеге заманда руһи байлык кына аз. «Байлык — бер айлык» тиһә лә халык, кулында аксаң булыуға етмәй. Кеше йөрөгә, белергә ынтылырға тейеш. Миңә байтак сит илдәрҙә булырға тура килде, күп күрҙем, күп фәһем алдым. Безҙең халык та шулай йәшәй ала бит, тигән һығымта яһаным. Бының өсөн белем һәм иҫ киткес зур тырышлык, ныкышмалылык кәрәк. Башка ил халыктары менән аралашыу күп нәмәгә өйрәтә, шуға күрә мин ошо форсаттан файҙаланырға кәнәш бирер инем. Кемдер, кайһалыр нимәләр күргән икән, башкаларға ла өйрәтһен.

Мине тағы бер нәмә борсой: без үз халкыбыз вәкилдәренең уңышына кыуана, уны күтәрә белмәйбез. Зур уңыштарға өлгәшкән кеше бар икән, ул безҙең дә қазанышыбыз бит. Был уңыштан таптар эзләмәйек, киреһенсә, күтәрәп алырға, башкаларҙы ла шуға эйәргә өндәргә кәрәк. Фәндә лә, мәзәниәттә лә, әзәбиәттә лә сағыштырырлык, фәһем алырлык матур өлгөләр булырға тейеш.

Һез минең әзәбиәткә, мәзәниәткә мөнәсәбәтемде һорағайнығыз. Бына ошонда әзәбиәткә қағылышлы фекерем бар. Безҙең башкорт әзәбиәтендә был турала аз языла, заман геройҙары күренмәй. Языусыларыбыздың күбеһе Бөйөк Ватан һуғышы тематикаһы менән йәшәй. Йәштәр зә был мәсьәләгә игтибар биреп еткермәй, шуға ла кешене рухландырып йәшәтерлек, дәртләнәп эшләтерлек, өлгө булырлык әзәби герой юк. Әзәби әсәрҙәребезҙә матурлыҡка өндәүсе миҫалдар аз. Бына ауылдарҙа йорт-кура тирәһен без һаман элеккесә ситән, такта койма менән уратабыз. Ата-бабаларыбыз кимәленән ары китә алмайбыз — үсеш юк. Безҙә әле һаман күскенсә халык психологияһы өстөнлөк итә — бөтәһе лә ваҡытлыса. Ошо ерҙең хужаһы икәнһең, йортон да, кәртә-кураң да быуаттар буйы торорлок итеп төзөлөүе зарур. Балтика буйы республикаларында, Кавказ төбәгендәге йорттарға

караһаң, улар әллә нисә быуынға етерлек итеп королған. Акса юк, тип ултырһаң, бер нәмә лә булмай. Башка халыктар, мәсәлән, чечендар, тажиктар, безҙең республикаға килеп, безҙең ерҙәрҙә коттеждар төзөй, магазиндар аса, иң якшы машиналарҙа йөрөй, ә безҙең халык, кызғаньска каршы, бер-береһенә кенә кыуыуҙан ары китә алмай.

Бында тағы бер нәмә хақында әйтеп үткәм килә: безҙең тарихтың аяуһыз тулкындары халкыбыҙҙы йылға аръяғына, тау-таш араһына урынлашып йәшәргә мәжбүр иткән. Бына мин кулымдан килһә, ошо тау-таш араһында яткан, кысыҡ ерҙә йәшәгән халықты иркенерәк, Өфөгә якыныраҡ ерҙәргә күсереп ултыртыр инем. Әйтәйек, Кырмыскалы районында ниндәй матур урындар бар. Ул сакта Кустығол, Баксалы, Малай кеүек ауылдар үсеп, зурайып китер. Колкан, Бакый, Мәндем кеүек ауылдарҙа йәшәгән йәштәр иркен донъя төзөй алырҙар ине. Йорт-кураһы үзең өсөн генә түгел, балаларыңдың балаларына етерлек итеп төзөргә кәрәк.

— **Безҙең ил, республика донъяла иң бай һанала...**

— Ысынлап та, бай безҙең республика. Сеймал һатып кына байып булмай, уны эшкәртеүгә тотонғанда ғына уңышка өлгәшергә мөмкин. Әле бына үзҙәрендә һөт эшкәртеү, колбаса етештереү, көнбағыш майы һығыу цехтары булдырған райондарҙа үсеш бар.

Күп төбәктәрҙә сит илдәрҙән кайтарылған киммәтле ағас эшкәртеү станоктары тик ултыра, шуларҙы тулы көскә файҙалануы әллә күпме килем бирәсәк. Улайһа бөгә ағас-ташты Мәскәүгә лә Казанға озатып ултырыу етер. Ошо ағас-тарзан бына тигән мебель эшләп һатырға форсат бар. «Алма беш, ауызға төш» тип көтөп ултырһаң, кола ялан уртаһында тирмәләрҙә тороп калыуыбыҙ за бар. Инвестицияларҙы ла урынлы файҙалана белергә кәрәк бит.

Безгә ялкаулык камасаулай. Элекке кеүек, колхозда көн уҙһын, сабата туҙһын, тип йөрөгән замандар үттә. Ана, фермерҙар үз хужалыктарында нисек тырышып эшләй, сөнки улар хезмәт һөҙөмтәһе менән кызыкһына, түккән тирҙәренән емешен файҙаланырға ынтыла.

— **Мәғариф мәсьәләләренә каршығыҙ...**

— Безҙең мәктәптәр заман талаптарына бөтөнләй яуап бирмәй. Унда эш

бер калыпка королған. Укытыу тормош менән бәйлә түгел, балалар китапса белем ала, йәғни тормоштағы бик күп кире яктар күз уңынан ситтә кала. Укыусы мәктәпте тамамлагас, ошондай күренештәргә оһрап аптырай. Бер катлы, тиз ышанып барыусан, тормошто тик ал да гөл итеп кенә күрергә өйрәнгән йәш кешегә әлегә тормошта бик кыйынға тура килә. Йәшәйешкә дөрөс караш тәрбиәләү үтә мөһим. Шул сакта йәш кеше ауырлыктар, каршылыктар алдында каушап калмаясаң, уларҙы еңергә тырышһаң.

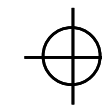
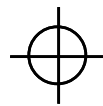
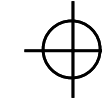
Әле йәш быуынға иктисади, юридик белем етешмәй, ә йәмғиәттең йылдам үсеше өсөн был үтә мөһим.

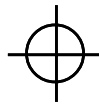
Йәштәр темаһына қағылғас, улар хақында хәстәрлек күреү, эш, торлак менән тәһмин итеү мәсьәләләренә лә тукталып үтергә кәрәктер. Был йәһәттән дә ныкклап уйланырға урын бар.

— **Бөгә донъя башкорттары королтайы Башкарма комитеты ағзаһы буларак, телебез, милләтебез үсешенә мөнәсәбәтегеҙ нисек?**

— Тел тураһында без күп һөйләйбез. Әйе был мәсьәлә киҫкен тора. Минең фекерем кәтғи: кеҫәндә һин башкорт тип язылған паспорт йөрөтәһең икән, башкортса укырға тейешһең. Башкорт ауылында укытыу башкорт телендә алып барылырға тейеш. Минеңсә, был мәсьәлә йылдамьрак һәм эҙмә-эҙлекле алып барылырға тейеш. Сөнки, көтә бирһәк, республикабыҙҙың көнбайыш райондары мәктәптәре тағы тулыһынса башка телдәрҙә укыуға күсәсәк.

Был йәһәттән безҙең кайһы бер тел ғалимдарына һығылмалылык етмәй. Капыл ғына әзәби телдә укытыу мөмкин түгел икән, ваҡытлыса диалект телендә укытыуы башлап ебәрәү зарур. Башкорт теле бай ул, ундағы күплек ялғауҙарының -лар, -ләр, -нар, -нәр һ.б. формалары ла телде бозмай, киреһенсә, бизәй генә. Ә бына башкорт теленән нигезен тәшкит иткән **з, с, һ, ғ** өндәрен юғалтмау — безҙең бурыс, сөнки был өндәр бөтһә, башкорт теле лә бөтәсәк. Минең уйымса, ошо өндәр башкорт теленән иң тоғро һаксылары. Элекке етәкселәрҙең башкорт телен үстөрәү һәм укытыу өлкәһендәге әүзем эшенә һокланып куям. Кайһы бер йүнһезҙәрҙең һүзенә колак һалмағанда, без әле ошо телде юғалтыу хәленә килеп етмәс инек.

Башкорт телен декрет ярзамында ғына дәүләт теле итеүе ауыр. Бының өсөн бөтә милләтебезгә ошо йүнәлештә физикәр эшләргә кәрәк. Айырыуса ауыл, район хакимиәте етәкселәре, мәктәп директорз-ары әүзем булырға тейеш, тип иҫпләйем.

Башкорт халкының һан яғынан кырка кәмей барыуы мине бик борсой. Башкортостан тип аталған республикала башкорт халкының һаны 21,9%, ә уның башкалаһы Өфөлә иһә 9-10 проценттан да артмай. Уйланырлык түгелме ни?!

Бына без балаларыбыз, йәш быуын башкорт телен белмәй үсә, тибез. Әммә бында улар за, ата-әсәләр зә гәйепле түгел, миңсә. Әгәр башкорт теле гәмәлгә керетелмәгән, уның киммәте түбән, дәүләт теле буларак көслө түгел икән, уның абруйы күтәрелмәйсәк.

Йәки бына Күрган өлкәһендәге 20 меңдән ашыу башкортка без ярзам ит-мәһәк, укырға, тормошта үз урынын та-бырға булышмаһәк, Башкортостандан конкрет ярзам булмаһә, ундағы халык һаман шул түбән дәрәжәлә каласәк. Свердловск, Пермь башкорттары өсөн дә беззәң ярзам мөһим. Королтай Башкар-ма комитеты ағзаһы буларак, мин был йәһәттән кулдан килгәнсә ярзам итергә тырышам, әлбиттә. Беззәң институтка килгән ауырыузарға күп операциялар хәзәргә түләүһез эшләнә. Әлегә киммәт-селек заманында һәр теләгән кеше лә

башкалаға килеп күзән дауалай алмай. Шуны иҫәпкә алып, беззәң институт Яңауыл, Сибай, Учалы, Малаяз, Туйма-зыла урындағы хакимиәт етәкселәре менән берлектә төбәк-ара үзәктәр асты. Ошо тирәләгә райондар халкы Өфөгә килмәйенсә дауаланыу мөмкинлегә алды. Без улар өсөн белгестәр ебәрзәк, киммәтле корамалдар, йыһаздар һатып алдык. Озақламай Күмертау калаһында ла ошондай үзәк асырға ниәтләнәбез. Был үзәктәрзә күрше өлкәләрзән дә килеп дауалана алалар. Мәсәлән, Яңауыл-дағы үзәктә — Пермь, Учалыла Силәбе өлкәһенән килгән кешеләргә ярзам күрһәтелә.

Гөмүмән, беззәң институтка донья-ның төрлө илдәренән дауаланырға киләләр. Иордания, Сүриә, Төркиәнән күз белгестәре беззә белемен камиллаш-тыра, операциялар яһарға өйрәнә.

— Әле беззәң илдә ошондай нисә гилми-тикшеренү институты бар?

— Рәсәйзә шундай 4 институт бар: өсәүһе мәркәздә — Мәскәүзә, беззәң Өфө күз ауырыузары институты ғына пе-риферияла. Өстәп шуны әйтергә кәрәк, беззәң институт күп профилле, йәғни без күзгә күп төрлө операциялар яһай-быз, күп төрлө күз ауырыузарын дауа-лайбыз. Бының өсөн беззәң белемле галимдарыбыз за, тәжрибәле табиптары-быз за, йыһаздарыбыз за етерлек.

